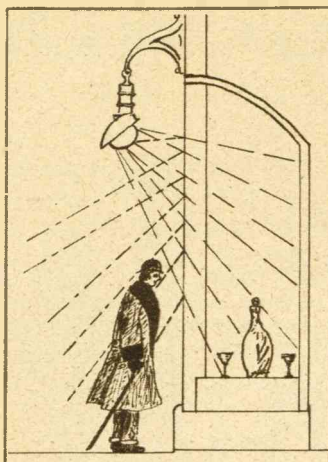
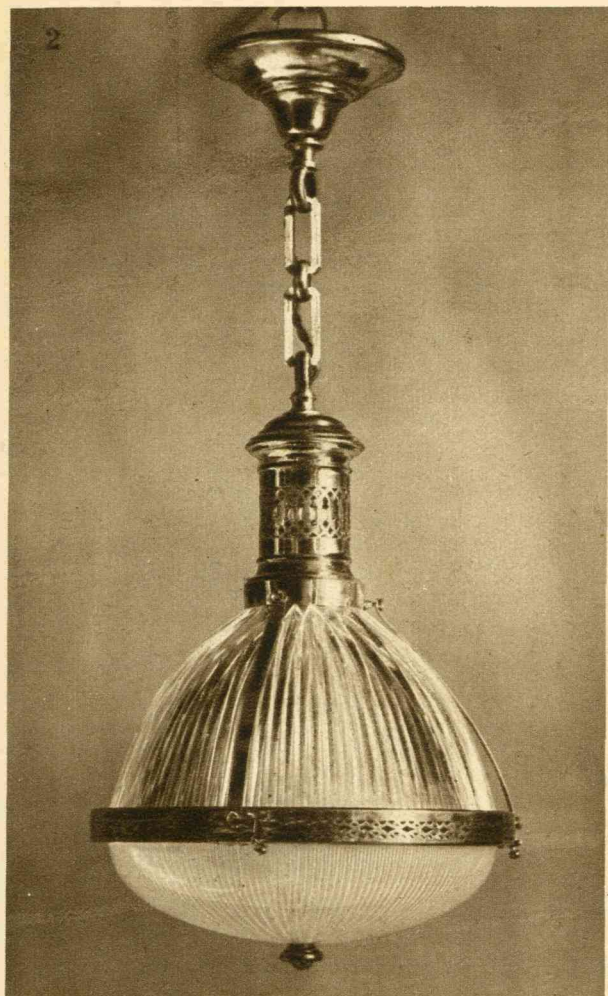

TECHNIEK EN MAATSCHAPPIJ

ENKELE MEDEDEELINGEN OVER VERLICHTING

huis vlak voor de winkelruiten zeer sterke booglampen op te hangen; dit is glad verkeerd, want weliswaar trekken die buitenlampen een oogenblik het publiek, doch de sterke lichtflitsing, die door de terugkaatsing van het licht in de winkelruiten ontstaat, vermoeit de oogen en is oorzaak, dat het publiek veel te spoedig het oog van de uitstalling afwendt. Gansch anders is het wanneer de verlichting binnenshuis, vooral in de etalagekasten zeer sterk is, zonder dat echter de lichtbronnen zelf in het oog kunnen worden weerkaatst. Wil men de aandacht op het gebouw vestigen, dan kan men daarvoor sterke lichtbronnen, zooals moderne gloei- of booglampen gebruiken, mits deze lampen zóó hoog komen te hangen, dat zij b.v. wel de aan den gevel aangebrachte reclameborden beschijnen, doch op zoodanige wijze, dat het licht niet in de winkelruiten wordt weerkaatst.

Het brengen van licht vóór de winkelruiten heeft nog het groote bezwaar, dat wanneer, zooals het gewoonlijk het geval is, de lampen buitenshuis een sterker lichtuitstraling geven dan de lichtbronnen in de etalagekast, de winkelruiten van spiegelglas meer of minder een weerkaatsende werking gaan uitoefenen, waardoor de toeschouwer zijn eigen beeld in de spiegelruiten gaat zien; de uitgestalde goederen vertoonen zich daarbij nooit helder.

Is de binnenverlichting sterk en de buitenverlichting afwezig of hoog geplaatst, dan zal dit weerspiegelen slechts in zeer geringe mate optreden.

Ook moet men er bij de verlichting van etalages aan denken, dat wanneer de lampen uitsluitend van boven naar beneden uitstralen, er altoos hinderlijke schaduwen optreden. Om dit te vermijden moet men aan de zij-kanten en onderlangs het vensterkozijn ook lichtbronnen aanbrengen, die door geschikt geplaatste reflectoren hun licht op de uitgestalde goederen werpen, doch voor het oog van den toeschouwer nagenoeg onzichtbaar zijn. Voor een zoogenaamde kozijnverlichting zijn de z.g. lijnlampen (ook wel linolitelampen genoemd) zeer aan te bevelen.

Teneinde sterke lichtbronnen voor het oog onzichtbaar te maken en het licht op de uitgestalde goederen te concentreren, kunnen de z.g. Indra-ornamenten goede diensten bewijzen.

In den Haag in den omtrek van de Groenmarkt kan men verschillende typen van winkelverlichting aanschouwen. Als verkeerd type zouden wij willen noemen het magazijn van de firma Dijkhoff, als goed voorbeeld het nieuwe gebouw van de Bonneterie, terwijl de winkel van Schröder Indra-ornamenten in de etalagekasten vertoont. In de Bonneterie en bij Dijkhoff heeft men lijnlampen in de kozijnen.

Daar de moderne elektrische verlichting bijna uitsluitend gebruik maakt van metaaldradlampen en deze lampen een zeer sterken glans hebben, wordt het menschelijk oog door de gewone metaaldradlampen onaangenaam aangedaan. Ditzelfde is ook het geval bij het hangend gasgloeilicht. Deze op het netvlies van het oog inderdaad storend werkende straling van de moderne

verlichting heeft men getracht weg te nemen door het matteeren van de glazen ballons. Doch ook de gematteerde moderne verlichtingsbron doet menigeen nog te pijnlijk aan.

Sinds korten tijd is men ornamenten gaan construeeren die eene verblinding van het oog vrijwel absoluut tegen gaan. Getrouw aan ons streven om onze lezers op de hoogte te houden van datgene wat hun op technisch gebied kan interesseeren, willen wij de aandacht vestigen op het zoo juist verschenen ornament, dat zeer geschikt is voor sierlijke winkelverlichting (Afbeelding 2). Het ornament dient voor halfwattlampen van 600—3000 kaarsen lichtsterkte. De bovenschale is van zuiver Amerikaansch kolophaneglas, dat door zijn prismatische ribben een eigenaardige diffuse lichtverdeling te voorschijn roept.

De onderschaal is van satijnglas, dat de lichtuitstraling, die bij halfwattlampen voor het grootste deel naar beneden plaats vindt, aanmerkelijk verzacht zonder groot verlies te weeg te brengen. Deze ornamenten worden door de Deventer Glas-Maatschappij en de firma Philips te Eindhoven hier te lande in den handel gebracht.

Voor verlichting van eetkamers en kantoren worden sinds enkele dagen door de firma Zélander te Amsterdam ornamenten van bijzondere constructie aan het publiek aangeboden. Deze ornamenten dragen den naam van Lamella-Diffusoren. Afbeelding 3 toont ons duidelijk hoe de constructie van dit ornament is. Het licht van de lamp wordt n.l. door prismatische lamellen gebroken. De lamellen zijn gedeeltelijk van mat- en gedeeltelijk van helder glas, zoodat de lichtstralen van de lamp, die anders het oog verblinden, nu zonder aanmerkelijk lichtverlies eene volkomen diffuse werking te voorschijn roepen.

Afbeelding 4 toont ons een soortgelijk ornament, waarbij de lamellen een veel vlakker vorm hebben, zoodat het licht meer naar beneden wordt geworpen.

Uit den aard der zaak kunnen deze nieuwe lamella-diffusoren zeer goed worden toegepast voor verlichting van schrijftafels.

De firma Schanzenbach te Frankfurt a/M., die deze constructie van lichtdiffusoren heeft uitgevonden, heeft o. i. eene zeer schoone oplossing gevonden van een practische tafellamp, waarbij het mogelijk is het licht van de lamp in iedere richting te doen werpen. (Afbeelding 5). Doordat het ornament altoos in het centrum van den cirkel blijft, behoeft men voor omvallen niet te vreezen.

De moderne lichtbronnen, waarover wij beschikken, hebben als 't ware een geheel nieuwe kunst in het leven geroepen, n.l. de kunst om het licht, dat door een lichtbron wordt uitgestraald, zoo gunstig mogelijk te verdeelen.

Men zal binnenkort gaan spreken van de techniek der verlichting en het zal ons streven zijn om al het nieuws, dat op het gebied der verlichtingstechniek aan den dag treedt, ter kennis te brengen van het Nederlandsche publiek.

Bij de verlichting van winkels worden menigmaal groote fouten begaan; het doel van een winkelverlichting toch is in de eerste plaats het vestigen van de aandacht op de uitgestalde goederen, terwijl men tevens de aandacht wil trekken van het publiek en het als het ware door een lichtreclame toeroepen: „Hier is een gebouw, waarin voor u wat valt te zien!” Geheel ten onrechte wordt gewoonlijk te veel aandacht geschonken aan het tot-het-gebouw-trekken van het publiek door middel van een buitengewoon sterke verlichting buitenshuis. Eigenlijk mag niet worden gezegd dat „er te veel aandacht aan wordt geschonken”, maar dat het gebezigde middel onjuist is.

Want het algemeen toegepaste middel is om buitens-

